

6. august 2008

REKORD STORE NORDSØ-INDTÆGTER BØR PLACERES I EN OLIEFOND

Statens indtægter fra Nordsøen forventes at blive ca. 50 mia. kr. i 2008 og sætter dermed ny rekord. Indtægterne er dobbelt så store som det, Finansministeriet ventede for blot et halvt år siden. AErådet foreslår, at oliemilliarderne placeres i en oliefond til investeringer i renere teknologi, vedvarende energi, grøn transport og uddannelse. Akkumuleres de forventede årlige indtægter fra Nordsøen i en oliefond, vil fondens formue være på 140 mia. kr. i 2010 og ca. 1.400 mia. kr. i år 2040 i Energistyrelsens forløb med "lav" oliepris. Målt på den finanspolitiske holdbarhed bevirker den høje oliepris et ekstra årligt råderum på mellem 2-9 mia. kr., i forhold til det, Finansministeriet har indregnet i sin 2015-plan afhængigt af, om man anvender Energistyrelsens forløb med "lav" eller "høj" oliepris.

Statens indtægter fra Nordsøen bliver på knap 50 mia. kr. i 2008, hvis olieprisen og dollarkursen forbliver på deres nuværende niveau i andet halvår af 2008. Det er dobbelt så meget, som Finansministeriet ventede for blot et halvt år siden og 15 mia. kr. mere end den nu tidligere rekord i 2006.

De himmelfarende oliepriser er dårligt nyt for forbrugere og virksomheder, men er godt nyt for statskassen og for miljøet. Det er nærliggende at spørge, hvad alle disse merindtægter i statskassen skal bruges til.

AErådet foreslår, at de mange milliarder placeres i en oliefond til investeringer i renere/energibesparende teknologi, vedvarende energi, grøn transport og uddannelse. Vi ved ikke, om de enorme olieindtægter, som staten får ind i disse år, blot er engangsindtægter, som vil forsvinde igen. Det afhænger af olieprisens udvikling. Derfor er det en god idé at bruge pengene på investeringer, som er kendetegnet ved ikke at være permanente udgifter, eksempelvis investeringer i togsinker og signaler.

Endvidere forventes det, at olieressourcerne slipper op om 30-40 år. Ved at olieindtægterne placeres i en fond og investeres frem for at bruge indtægterne på forbrug i dag, sikrer man, at ikke kun nuværende generationer, men også fremtidige generationer får gavn af denne midlertidige indtægtskilde.

Norge har netop en sådan oliefond.

Olieprisantagelse

Hvis olieprisen forbliver på sit juli-niveau de resterende måneder af 2008, vil olieprisen i 2008 ende på 125 dollar pr. tønde Brent olie. Det er den oliepris, som ligger bag AErådets skøn på ca. 50 mia. kr. i skatteindtægter i 2008 fra olie- og gasudvindingen. Finansministeriet skønnede i december, at olieprisen ville være på 68 dollars pr. tønde i 2008, og at Nordsøindtægterne ville beløbe sig til 26 mia. kr. Siden december-skønnet har olieprisens himmelflugt betydet, at prisen på en tønde olie i juli 2008 er på over 130 dollar. I modsat retning har dog trukket en faldende dollarkurs.

De offentlige indtægter fra olie- og gasaktiviteterne i Nordsøen er følsomme over for ændringer i olieprisen¹. Energistyrelsen (ENS) opererer derfor med tre olieprisforløb i deres seneste fremskrivning fra juni 2008 i rapporten ”Danmarks olie- og gasproduktion”².

I figur 2 er vist fire forløb for olieprisen, som benyttes i papiret. Forløbene er:

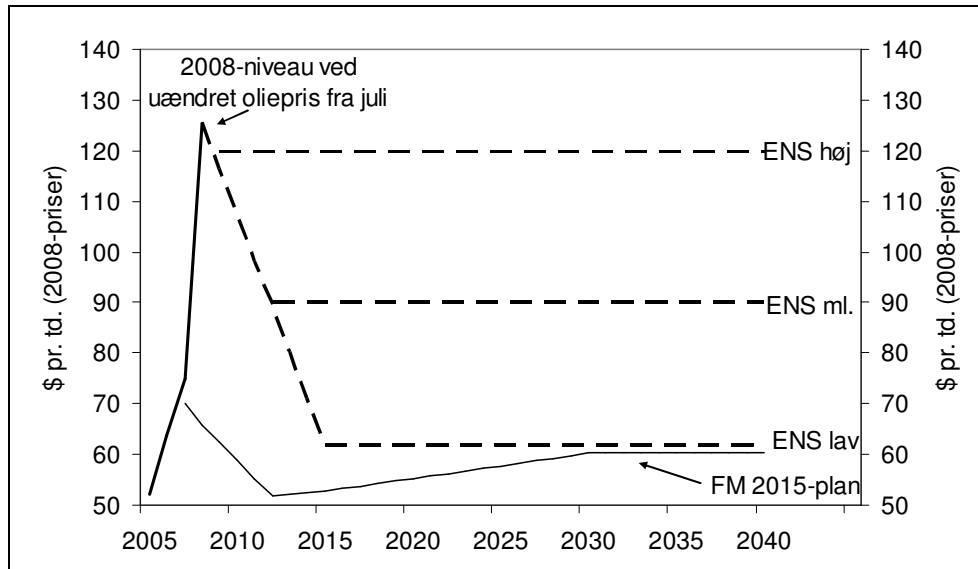
1. **ENS lav:** Olieprisen ender på 62 \$ pr. td. Forudsætningen svarer stort set til prognosen fra Det Internationale Energi Agentur (IEA) World Energy Outlook 2007, november 2007. Der antages en lineær tilpasning fra det nuværende niveau frem mod 2015.
2. **ENS mellem:** Olieprisen ender på 90 \$ pr. td. Forudsætningen svarer til et forløb mellem den nuværende oliepris og IEA’s olieprisskøn.
3. **ENS høj:** Olieprisen ender på 120 \$ pr. td., hvilket betyder at prisen skal falde en anelse ift. det nuværende niveau.
4. **Finansministeriets 2015-plan:** Finansministeriets skøn i 2015-fremskrivningen fra december 2007 (FM 2015) baserede sig på olieprisen i IEA’s 2006-prognose, som efterfølgende er løftet en anelse. Olieprisforudsætningen i 2015-planen ligger under Energistyrelsen lavprisforløb fra juni 2008.

¹ Usikkerheden omkring indtægterne fra Nordsøen knytter sig udover olieprisens fremtidige udvikling desuden til opdagelsen af nye oliefund og udviklingen i de teknologiske fremskridt indenfor olieudvinding.

² Rapporten kan ses på:

http://www.ens.dk/graphics/Publikationer/Olie_Gas/danmarks_olie_og_gasproduktion_07/pdf/danmarks_olie_og_gasproduktion_07.pdf

Figur 1. Forudsat olieprisudvikling

Kilde: AErådet pba. tal fra Finansministeriet og Energistyrelsen.

Anm.: Olieprisudviklingen er omregnet til 2008-prisniveau ved en forudsat inflationsrate på omtrent 1¾ pct. p.a. på sigt.

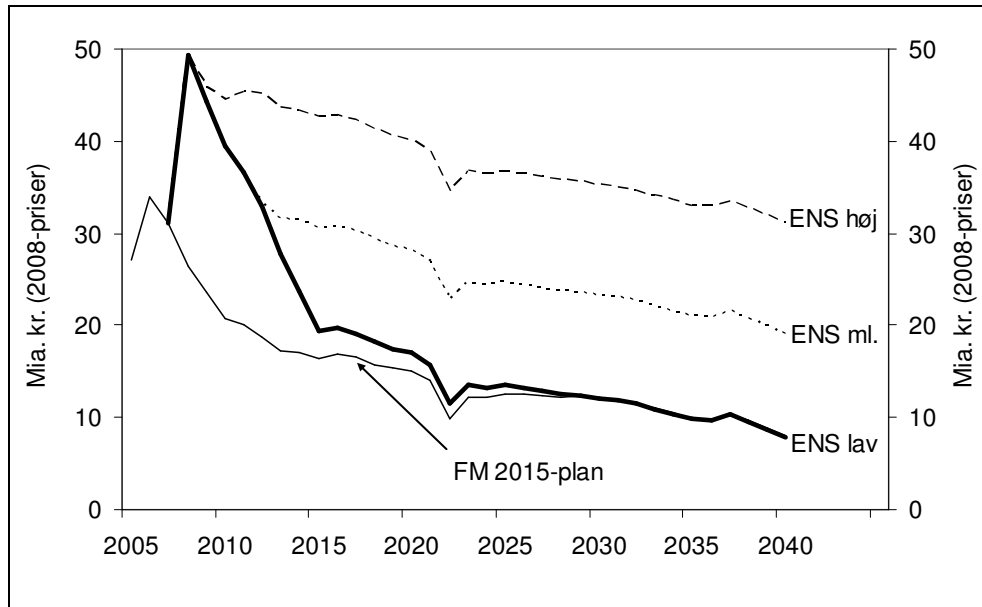
Statens forventede årlige indtægter fra Nordsøen

Som tommelfingerregel gælder, at en stigning i olieprisen på 10 dollar pr. tønde forbedrer den offentlige saldo med knap 5 mia. kr. Den varige råderumsvirkning er dog betydeligt mindre, pga. udtømning af olie- og gasreserven på langt sigt. En permanent stigning i råolieprisen på 10 dollar pr. tønde ved uændret dollarkurs styrker den finanspolitiske holdbarhed med ca. 1¾ mia. kr. (0,1 pct. af BNP)³.

I Finansministeriets seneste lange fremskrivning af Nordsøindtægterne var det forudsat, at Nordsøindtægterne vil falde fra 2007 og i 2015 være på omtrent 16 mia. kr. Med udgangspunkt i Energistyrelsens olieprisforudsætninger og korrektion for en faldende dollarkurs siden Finansministeriets 2015-fremskrivning fås, at olieindtægterne i 2015 vil ligge på mellem 20 mia. kr. i lavprisforløbet (ENS lav) og 45 mia. kr. i højprisforløbet (ENS høj). Det fremgår af figur 2.

³ Kilden til disse tommelfingerregler er Finansministeriets *Økonomisk Redegørelse* (februar 2008) side 146 og *Mod nye mål – Danmark 2015, Teknisk baggrundsrapport* (december 2007) side 20 samt Energistyrelsen (juni 2008), *Danmarks olie- og gasproduktion* side 56 pba Skatteministeriets beregninger.

Figur 2. Indtægter fra Nordsøen, mia. kr. (2008-priser)

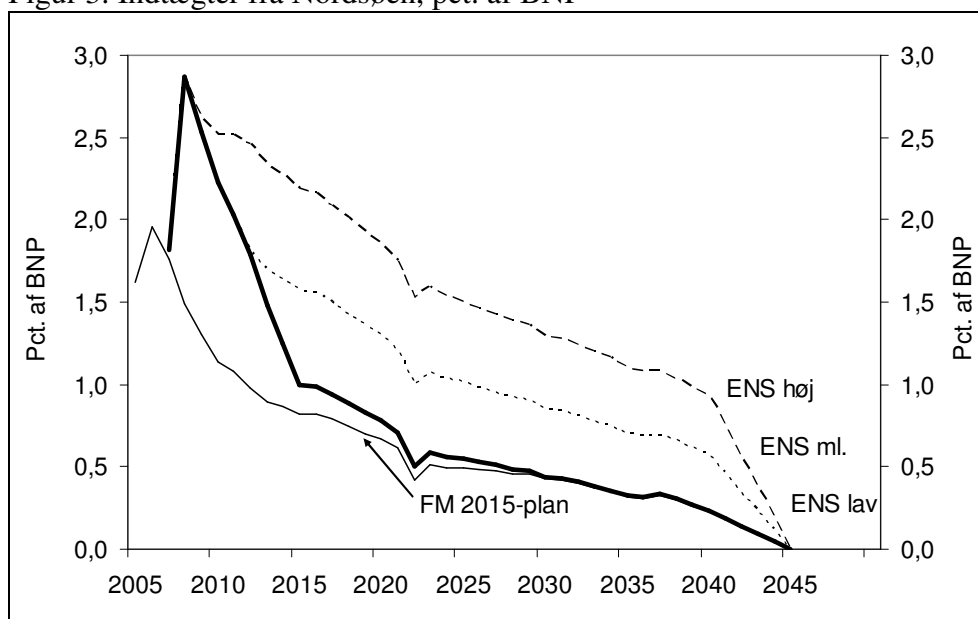

Kilde: AErådet pba. tal fra Finansministeriet og Energistyrelsen.

Af figur 2 fremgår det også, at indtægterne faldt fra 2006 til 2007. Det skyldes fald i dollarkurs, fald i produktion/udvinding samt fald i selskabsskattesatsen, hvilket ikke blev opvejet af den stigende oliepris. Selskabsskat fra Nordsøen udgør med sine ca. 64 pct. størstedelen af de samlede Nordsøindtægter. Selskabsskattesatsen blev imidlertid reduceret fra 28 til 25 pct. i 2007, hvilket bidrog til lavere olieindtægter.

Målt som andel af BNP udgør Nordsøindtægterne en stadig mindre andel i alle forløb som følge af forudsætningen om, at olie- og gasreserven udtømmes på sigt. I "ENS lav"-forløbet går Nordsøindtægterne fra at udgøre 2,8 pct. af BNP i 2008 til at udgøre 0,2 pct. af BNP i 2040. I 2045 er det beregningsteknisk forudsat, at oliereserven er udtømt. Det fremgår af figur 3.

Figur 3. Indtægter fra Nordsøen, pct. af BNP

Kilde: AErådet pba. tal fra Finansministeriet og Energistyrelsen.

Ekstra råderum på 2-9 mia. kr. ift. regeringens 2015-plan pga. oliepris

Olieindtægterne bevirker to cifrede milliardoverskud på den offentlige saldo, men den varige råderumsvirkning er betydeligt mindre pga. udtømming af olie- og gasreserven på langt sigt.

Således indregnes der i Finansministeriets 2015-fremskrivning, at de varige merindtægter (også kaldet råderumsvirkningen eller virkningen på den finanspolitiske holdbarhed) fra Nordsøen er på knap 6 mia. kr.

Benyttes Energistyrelsens forskellige olieprisforudsætninger, vil råderummet dog blive mellem 8 og 15 mia. kr., dvs. mellem 2-9 mia. kr. større end, det som Finansministeriet regner med. Det fremgår af tabel 1.

I beregningen af det ekstra råderum er det forsigtigt antaget, at oliereserverne er udtømt i 2045, og at der derfor ikke er nogen Nordsøindtægter derefter. Hvis ny teknologi fortsat bevirker en opskrivning af oliereserverne, vil det ekstra råderum ift. med 2015-planen være endnu større.

Tabel 1. Varig råderumsvirkning af Nordsøindtægter

	Pct. af BNP	Mia. kr. (2008-niveau)
2015-forløb	0,3	6
ENS lav	0,4	8
ENS mellem	0,6	11

ENS høj	0,8	15
---------	-----	----

Kilde: AErådet.

Til sammenligning vil en engangsinvestering på 10 mia. kr. – som det eksempelvis vil koste at udvide banekapaciteten på strækningen København-Ringsted – med Finansministeriets antagelser blot reducere råderummet med knap 0,2 mia. kr. Et ekstra råderum på 2 mia. kr. fra olieindtægter muliggør således investeringer på op imod 100 mia. kr.

Ligeledes til sammenligning har regeringen fra 2008 til 2012 hvert år kun afsat ca. 0,3 mia. kr. til den indsats, som skal få flere unge til at tage en uddannelse.

Størrelsen af en dansk oliefond

Tabel 2 og figur 4 illustrerer udviklingen i en dansk oliefonds størrelse, hvis alle de forventede årlige skatteindtægter fra Nordsøen akkumuleres og forrentes med en realrente på 3,9 pct. svarende til Finansministeriets antagelse i sin 2015-fremskrivning⁴.

Det ses, at de akkumulerede årlige skatteindtægter fra Nordsøen skønnes at være ca. 140 mia. kr. i 2010, ca. 1.400 mia. kr. i år 2040 i Energistyrelsens forløb med lav oliepris. I forløbet med ”mellem” oliepris vil oliefondens formue i 2040 være på 1.900 mia. kr.

Til sammenligning indeholder Norges oliefond allerede i dag ca. 2.000 mia. kr., hvilket stort set svarer til Norges BNP.

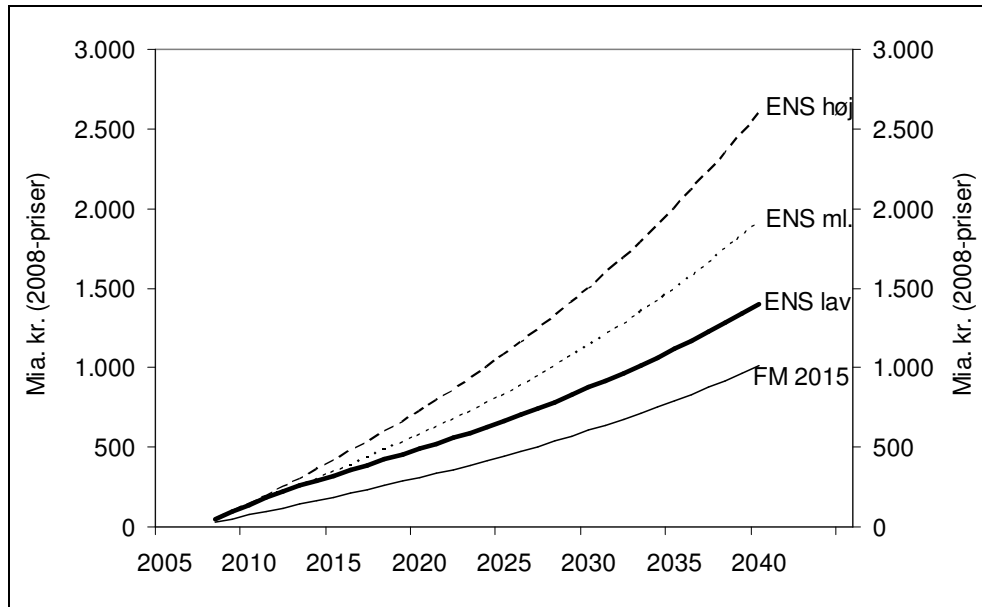
Tabel 2. Oliefondens formue

	2010	2020	2030	2040
	----- Mia. kr. (2008-priser) -----			
2015-forløb	74	312	604	1.009
ENS lav	139	488	873	1.402
ENS mellem	139	578	1.138	1.924
ENS høj	145	726	1.499	2.597

Kilde: AErådet.

⁴ Størrelsen af en dansk oliefond vil udover udviklingen i statens årlige indtægter fra Nordsøen også afhænge af, hvor stor en andel af statens årlige indtægter, der overføres til fonden, hvordan oliefondens midler forrentes, samt profilen for hvornår og hvor stor en del af fondens formue, man vil bruge til de formål, som fondens etableres med henblik på at skaffe finansiering til.

Figur 4. Oliefondens formue

Kilde: AErådet.